

HUNGARIAN ABSTRACTS UNGARISCHE ZUSAMMENFASSUNGEN

ÖSSZEFOGLALÓK

VARGA KATALIN, DIÓSZEGHY CSABA & FRITÚZ GÁBOR (137. o.)

Szuggesztív kommunikáció lélegeztetett betegekkel: A gépi lélegeztetés olyan életmentő eljárás, amelyet egyre gyakrabban alkalmaznak az intenzívterápiás osztályokon (ITO) a kritikus állapotú betegeknél. Manapság egyre inkább nyilvánvaló, hogy az ITO-n kezelt betegeknek nem pusztán az intenzív fizikai (orvosi) kezelésre van szükségük, hanem erőteljes pszichológiai támogatásra is, hogy elősegítsük a stresszorok jobb elviselését, a hatékonyabb megküzdést. A pácienseknek segítségre van szükségük ahhoz, hogy megértsék a kezelés célját, valamint információkra az egyébként félelmetesnek tűnő helyzetről. Mindezzel a beteg kedvezőbb hozzáállását segíthetjük. Jelen tanulmányban a „pozitív szuggesztíókon alapuló pszichológiai támogatást” ismertetjük, melynek keretében a lélegeztetett betegek a hipnotikus kommunikáció elveire épülő szuggesztív támogatást kapnak. Bemutatjuk a megközelítés lényegét a lélegeztetés (1) kezdetének, (2) fenntartásának és (3) befejezésének szakaszában, kiemelve e fázisok eltérő pszichológiai vetületeit, valamint szó szerinti szuggesztíókat az egyes szakaszok történéseihez. Röviden ismertetjük egy olyan randomizált prospektív kutatás adatait, amelyben ezt a megközelítést alkalmaztuk lélegeztetett betegeknél.

Kulcsszavak: szuggesztíó, kommunikáció, intenzív terápia, gépi lélegeztetés, módosult tudatállapot, pozitivitás, betegtájékoztató

K. SZILÁGYI ADRIENN, DIÓSZEGHY CSABA, BENCZÜR LILLA & VARGA KATALIN (149. o.)

A pozitív szuggesztíókra alapozott pszichés támogatás hatékonysága lélegeztetett betegek-nél: Az intenzívterápiás kezelés célja a kritikus állapot helyreállítása minél jobb életminőséggel. Az elnyúló kezelés fizikai és pszichés szövődeményekkel, iatrogén hatással ronthatja a várható kimenetelt. A betegek pszichés támogatásának empirikusan igazolható pozitív hatását jelen kutatásban igazoltuk. Prospektív, randomizált, kontrollált vizsgálatunkban két budapesti intenzívterápiás osztályon 48 óránál hosszabb ideig lélegeztetett betegeket – a helyzet indukálta szuggesztíókra való fogékonyságukat kihasználva – pozitív szuggesztíókon alapuló pszichés támogatásban részesítettünk, kiegészítve a szomatikus kezelésüket. Összesen 60 személyt vizsgáltunk (27 kontroll, 33 szuggesztíós), és statisztikailag szignifikánsan ($p < 0,04$) több mint 2,5 nappal rövidebb lélegeztetési időt – és 4 nappal rövidebb osztályos tartózkodást – kaptunk a szuggesztíókban is részesülő csoportnál. Ha az osztályon töltött idő legalább 50%-ában ugyanaz a pszichológus foglalkozott a beteggel, az $p < 0,01$ szignifikancia szinten 3,5 nappal csökkentette mindkét paramétert. A stabil pszichológussal rendelkező betegeknek a vizsgálat idején történt halála legfőképp idős koruk és súlyos állapotuk miatt következett be. Haldoklásuk azon-

ban 4,5 nappal lerövidült, vagy hamarabb az osztályon kívülre kerülhettek, a kontrolcsoportban levő társaikhoz képest, akiknél a meghalók között az elnyúló lélegeztetés volt a jellemző.

Kulcsszavak: intenzív terápia, életminőség, kimenetel, lélegeztetés hossza, osztályos tartózkodás hossza, gépi lélegeztetés, halálozás, szuggesztív kommunikáció, pszichés betegvezetés, alapvető szükségletek, poszttraumás stressz zavar (PTSD), poszttraumás növekedés

PIKÓ BETTINA & BRASSAI LÁSZLÓ (171. o.)

Értékek és egészséggel összefüggő magatartás: Magyarországi és erdélyi fiatalok összehasonlító vizsgálata: Számos, a serdülőkori egészségmagatartást meghatározó tényezőt vizsgáltak már, amelyek között az értékek kiemelt helyet foglalnak el. A serdülők egészségmagatartásával összefüggésben egyre növekvő számú kutatás foglalja magában a kulturális tényezőket is. Jelen kutatás fő célja annak vizsgálata volt, hogy miként befolyásolják bizonyos értékek a fiatalok egészségmagatartását. Adatgyűjtésünket – kultúraközi vizsgálattal – szegedi (Magyarország, $N = 160$) és marosvásárhelyi (Târgu Mureș, Erdély, Románia, $N = 124$) egyetemista mintákból önkitöltéses kérdőívvel végeztük. A következő értékek szerepeltek a vizsgálatban: gyermeki kötelesség, családcentrikusság, férfiközpontúság, kollektívizmus és végzettség. Ezenkívül még négy egészségmagatartási változó is szerepelt: dohányzás, alkohol- és marihuánafogyasztás, sportaktivitás. Kultúrától függetlenül, a női hallgatók inkább preferálták a gyermeki kötelesség és a kollektívizmus, a férfi hallgatók pedig a férfiközpontúság értéket. A magyarországi mintában a férfiak gyakoribb drogfogyasztásról, az erdélyi mintában viszont gyakoribb sportolásról számoltak be. Az alkoholfogyasztás mindkét mintában a férfiak körében volt gyakoribb. Néhány fontos kulturális különbséget is igazolni lehetett az értékek és az egészségmagatartások között. A magyarországi mintában a végzettség együtt járt egy magasabb szintű szerfogyasztással, míg az erdélyi mintában a férfiközpontúság járt együtt a gyakoribb sportaktivitással. Végül mindkét mintában igazolható, hogy a szociális értékek – a gyermeki kötelesség, a családcentrikusság és a kollektívizmus – preferálása alacsonyabb szerfogyasztással és magasabb szintű sportaktivitással, azaz jobb egészségmagatartási profillal járt együtt.

Kulcsszavak: kultúraközi kutatás, fiatalok, szerfogyasztás, egészségmagatartás, értékek

VANDRA ATTILA (183. o.)

A pszichológiai játszmák hatása a mentálhigiénére a nevelésben: A mentálhigiénés problémákkal küszködők az átlagnál nagyobb arányban választanak segítő (*tanári*, pszichológusi stb.) életpályát. A tanároknak is szükségük lenne személyiségfejlesztésre, ahogy ezt a pszichoterapeutáknak előírják. Ám ennek bevezetése Romániában komoly nehézségekbe ütközik. A „nevelés egyirányú folyamat” tévhit következtében a tanárookra nyomás nehezedik, hogy átvegyék a Megmentő szerepét. A Megmentő saját szempontjai szerint próbálja megoldani egy másik személy problémáját annak ellenállása ellenére. Kísérleti adatok támasztják alá a tanárok „megmentő” tendenciáit. A Megmentő szerepnek két negatív következménye van: fékezi a gyermek maturizációját és indukálja a pszichológiai játszmák kialakulását. E játszmákban a résztvevők arra tesznek erőfeszítést, hogy szenvedjenek, illetve, hogy partnerüknek szenvedést okozzanak, és komoly veszélyt jelentenek az iskolai mentálhigiénére. A megelőzést a maturizációra való

nevelés jelenti, ami csak asszertív konfliktuskezelés esetén és OK–OK életpozícióból lehetséges. A szerző arra a következtetésre jut, hogy ezt az életpozíciót elsősorban a humanista pszichológia és a tranzakcióanalízis vállalja fel. E pszichológiai iskolákon alapuló pedagógiának bevezetése Romániában kecsegtető lehetőség, de nem az egyetlen és nem a lehetőség. A nehézséget az okozza, hogy a Gordon-pedagógia ismeretlen a román szakirodalomban, míg a román tranzakcióanalízis gyerekcipőben jár még.

Kulcsszavak: mentálhigiéné, iskola, tranzakcióanalízis, pszichológia, Gordon-pedagógia, játszmák, nevelés, maturizáció, asszertív, megelőzés, Románia

ARIEL MITEV (205. o.)

Egyetemisták alkoholtörténeteinek narratív elemzése Frye rendszerében: Ha a marketing-szakma jeleskedik abban, hogy kereskedelmi célok érdekében a már létező mítoszokra épít vagy újakat teremt, akkor felvetődik a kérdés, hogy a mítoszok felhasználhatók-e társadalmi célú kampányokhoz. A cél annak bemutatása, hogy mit jelent az alkoholfogyasztás a mai egyetemisták számára, s milyenek az ehhez kapcsolódó történetek. Úgy gondoljuk, hogy az autentikus történetekben fellelhető motívumok felhasználhatók a társadalmi célú marketingakciók tervezése és megvalósítása során. Ennek megfelelően a kutatás elsősorban a narratív elemzésre épít. 146 alkoholfogyasztási és 134 alkoholreklám-narratívumot elemeztünk. A cikk egyetemisták alkoholfogyasztási történeteinek strukturális elemzését mutatja be. Az elemzés során Northrop Frye műthosz-rendszerét használtuk, melynek alapján a narratívumokat négy kategóriába soroltuk: komédia, románc, tragédia és irónia. Bár sok ismerettel rendelkezünk arról, miként működik a tudomány és a logikus gondolkodás, keveset tudunk arról, hogyan lehet jó történeteket létrehozni. A cikkben Frye rendszerének didaktikus bemutatására kerül sor, miközben keressük a „jó” történeteket. Ez a tanulmány azzal nyújt segítséget, hogy olyan strukturált eszköztárat ad, amelyből szabadon lehet válogatni, ugyanakkor vigyázni kell arra, hogy mindez ne gátolja a kreativitást és a hihető történetek létrehozását.

Kulcsszavak: fiatalok alkoholfogyasztása, narratív elemzés, mítosz, társadalmi marketing, reklám, komédia, románc, tragédia, irónia